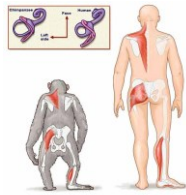

Biomechanika

Fogorvosi anyagtan fizikai alapjai 13.

1

Mozgásfajták

összetett mozgás
= haladó mozgás + forgó mozgás

haladó mozgás
(transzláció)

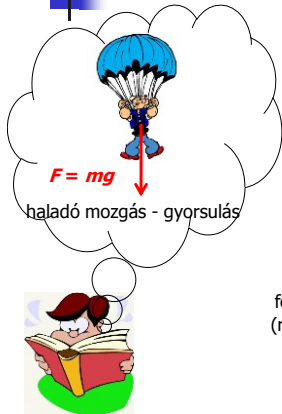
Erők!

forgó mozgás
(rotáció)

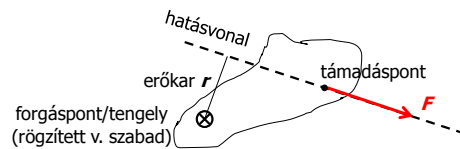
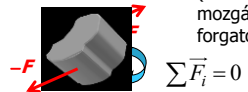
Erők
forgatónyomatékai!

2

Erő és forgatónyomaték

Kiterjedt merev test esetén: forgás is lehetséges, (akkor is, ha haladó mozgás nincs), ha van forgatónyomaték

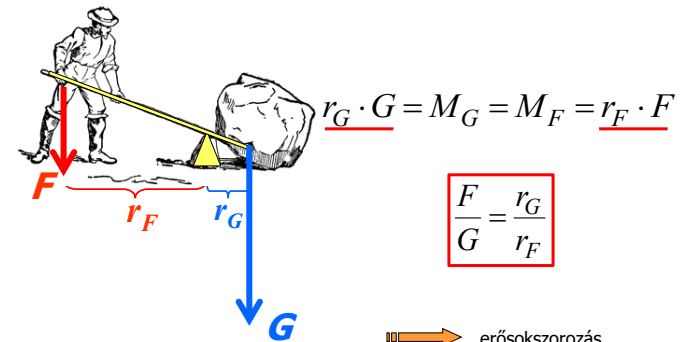
Forgatónyomaték (M):

$$M = r \cdot F \quad (\text{Nm})$$

3

Merev test statikája – egyensúly. Emelő

egyensúly $\Leftrightarrow \sum \vec{F}_i = 0$ és $\sum M_i = 0$

$$\frac{F}{G} = \frac{r_G}{r_F}$$

erőszorzás
(vagy más)

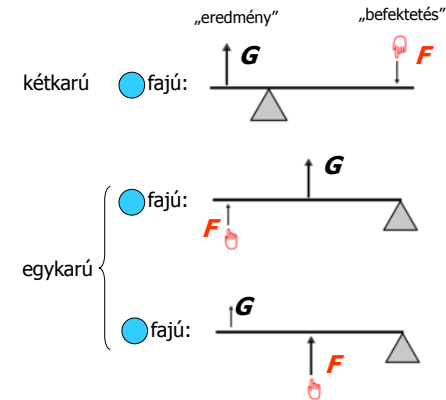
4

Példák emelőre

5

Emelő típusok

6

Emelők a fogászatban

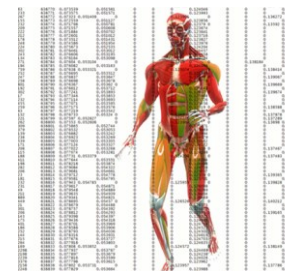

7

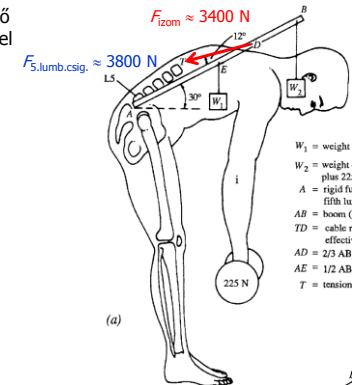
Erők és forgatónyomatékok a szervezetben

- Külső erők:
- nehézségi erő – súlyerő
  - kontaktus más testekkel

- Belső erők:
- izomkontrakcióból
  - folyadék áramlásból
  - ozmotikus nyomásból

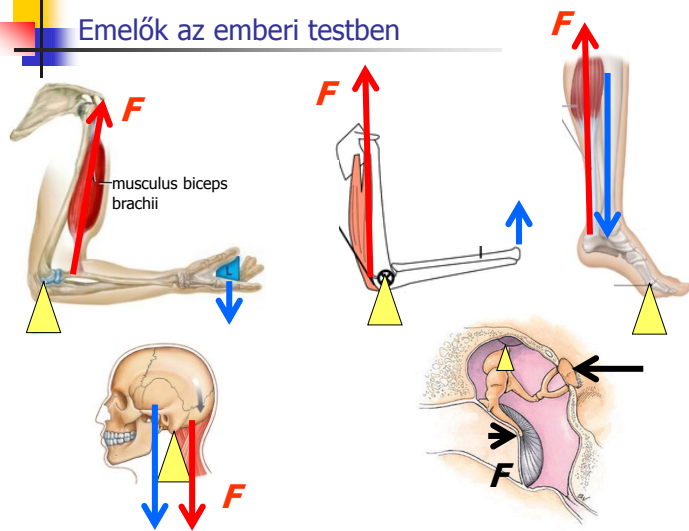
<http://www.motekmedical.com/products/hbm/>

$F \approx 0 - 6000 \text{ N}$

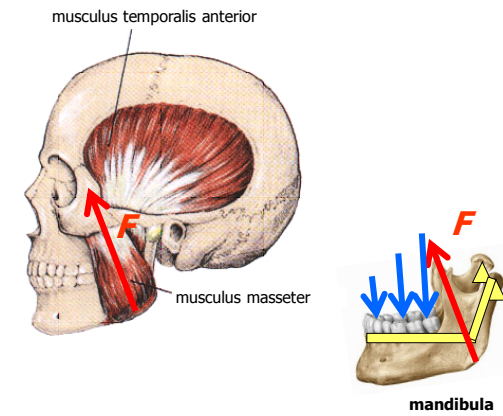
8

Emelő az emberi testben

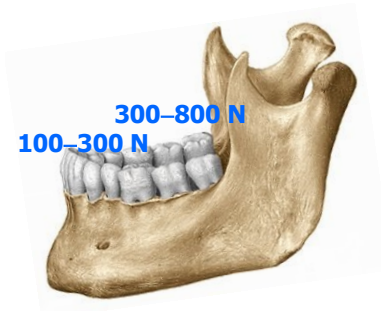
9

A mandibula mint emelő – a rágóerők kialakulása

10

A rágóerők nagysága

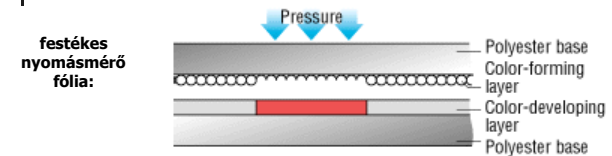
Ezek alapvetően nyomóerők, de felléphetnek hajlító, nyíró, csavaró erők is.

(Guinness: humán - 4000 N)

11

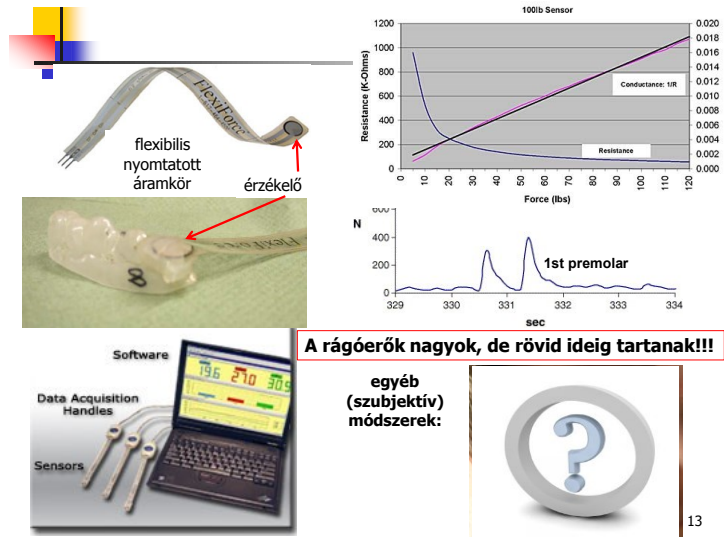
A rágóerők mérése

piezoelektromos szenzor:

12

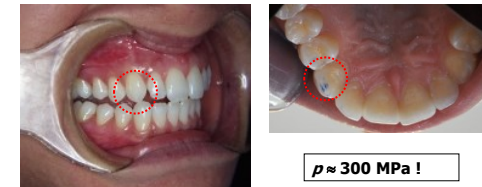

Nyomásértékek rágásnál

Függ az erőn kívül a kontakt-felületek nagyságától is:

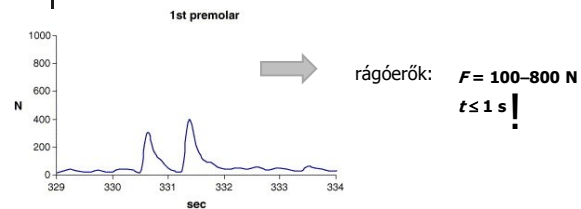

Egy extrém példa:

14

A rágóerők hatása a csontszövetre

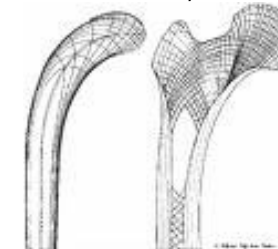
Ha a rágóerő tartósan hatna:

3-5 másodperc $\Rightarrow$ fájdalom
 $\approx$ óra $\Rightarrow$ szöveti károsodás
 7-14 nap $\Rightarrow$ a fog kilazulása

15

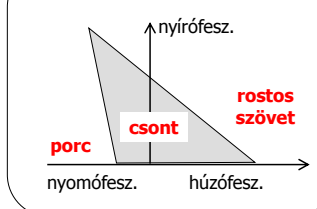
Csontátépülés (remodeling)

Wolff-törvény 1870

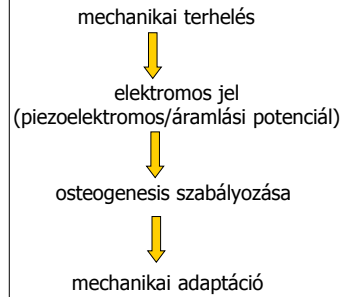
nyomófeszültség $\Rightarrow$ leépülés
 húzófeszültség $\Rightarrow$ felépülés

Carter 1988:

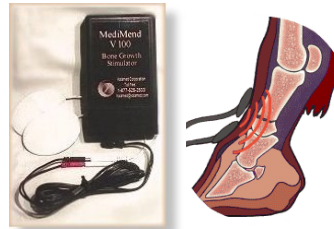

16

Csontátépülés mechanizmusa

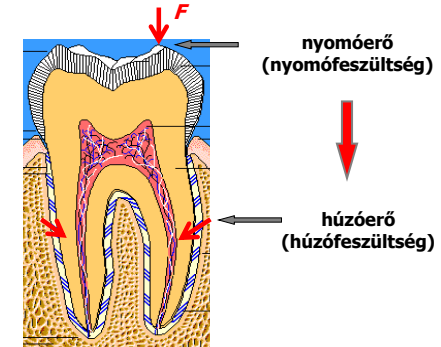
Elektromos terek alkalmazása
csontgyógyulás serkentésére:

17

A rágóerők és rágónyomás átvitele a csontra

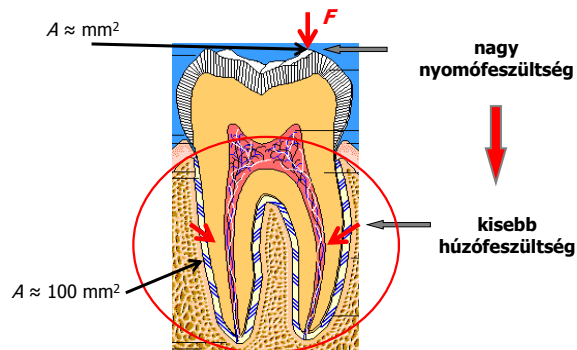
1. A fog a kollagén rostokon (PDL) függ!

18

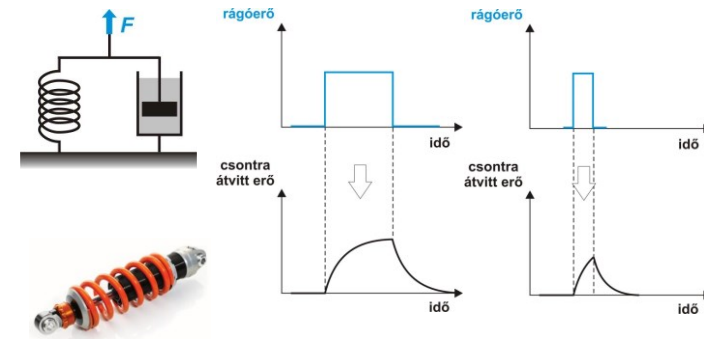
A rágóerők és rágónyomás átvitele a csontra

2. A rostrendszer (gyökér) nagy felülete!

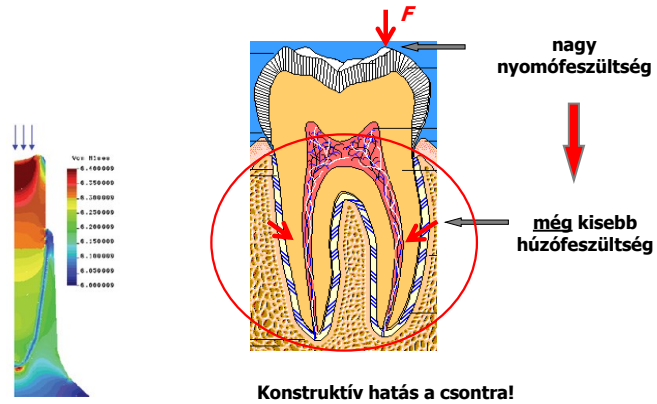
19

A viszkoelasztikus PDL csillapító hatása

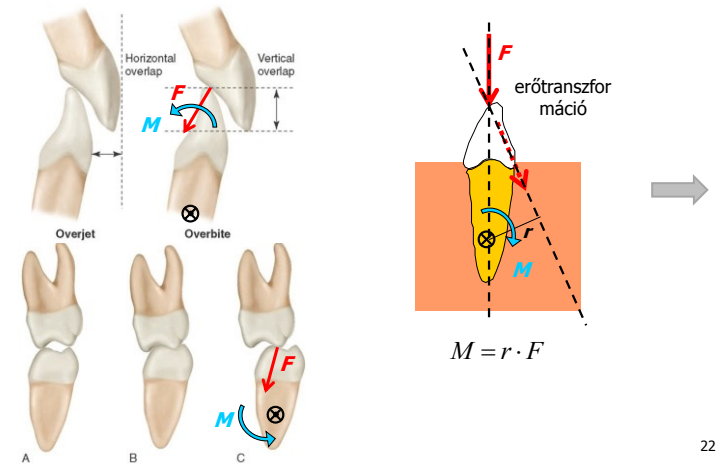
A rágóerők és rágónyomás átvitele a csontra

3. A periodontális ligamentum (PDL) viskoelasztikus!

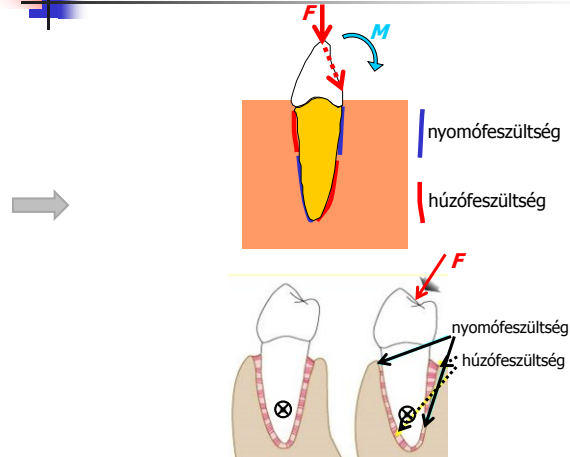
21

Rágóerők forgatónyomatéka

22

A forgatónyomaték következménye

23

Az implantológia fizikai alapjai

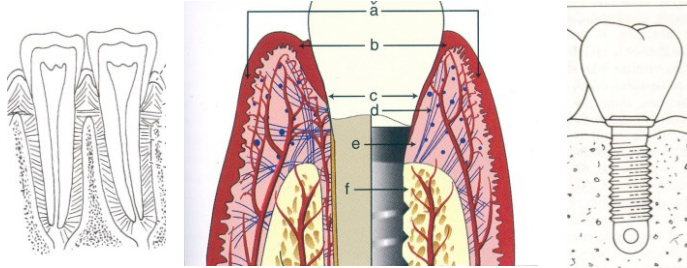
Csavarimplantátumok

24

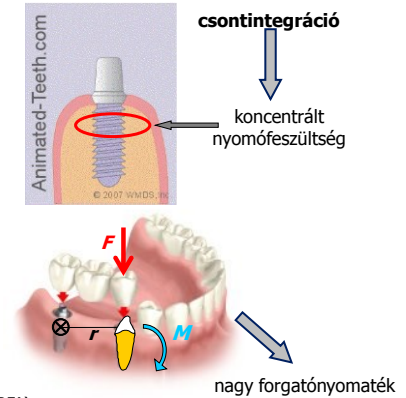

Fog vs. implantátum

25

Implantátum erőátvitele

Implantátum stabilitásvizsgálata:

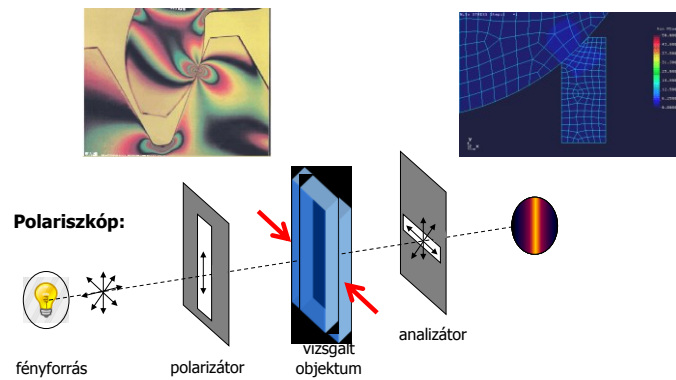
- rezonancia frekvencia analízis (RFA)
- Periotest

26

Fizikai vizsgálati módszerek feszültségeloszlásra

- feszültségoptikai mérések

- véges elem analízis

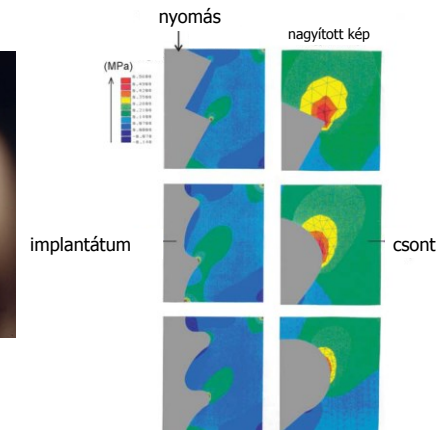
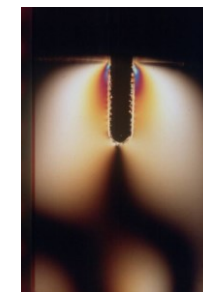

27

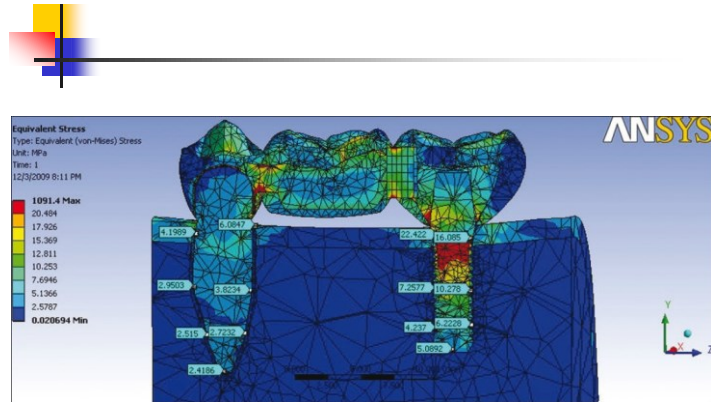
Feszültségeloszlás implantátumoknál

Véges elem analízis:

Feszültségoptika:

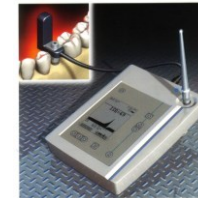
28

29

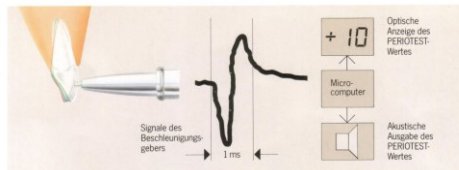
Implantátum stabilitásának vizsgálata

- Rezonanciafrekvencia analízis (RFA)

30

- Periotest

31

Implantátumok anyaga

fémek

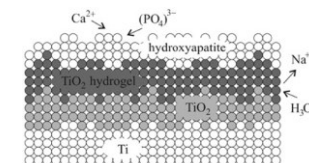
- titán (Ti)
- titánötvözetek (pl. Ti-6Al-4V)
- kobaltötvözetek (Co-Cr-Mo)

kerámiák

- alumínium-oxid
- cirkon (cirkónium-dioxid)
- HAP
- bioüvegek

kerámia bevonatú fémek

32